

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate sprejema upravnništvo v Katoliški Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niških ulicah št. 2, I, 17.

Izhajava vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " —
četrt " 6 " 50
mesec " 2 " 20

V upravnishtvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " —
četrt " 5 " 50
mesec " 1 " 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Stev. 64.

V Ljubljani, v torek 18. marca 1902.

Letnik XXX.

Kaj bode?

Ko se je l. 1895 dajalo brezobrestno potresno posojilo, obetali so marsikomu razni uradi, da tega posojila ne bode treba vračevati. Marsikdo je vzel posojilo v najbolji zavesti, da ga mu ne bode treba nikdar vračevati.

Sedaj pa z največjo strogostjo država iztirjava posojilo, nešteto je rubežni, ki so se izvršile v najnovejšem času.

Sedaj je spomlad; ljudje, ki že tako komaj žive, naj v tem času, ko morajo kupovati semena in živila, vračajo potresno posojilo?

Koliko solz se je valed tega prelilo in kako se morajo ljudje zadolževati, da plačajo sedaj naenkrat dva obroka!

Sl. deželna vlada naj vendar računa z dejstvi in pomaga ljudem, kolikor je mogoče!

Sicer pa prosimo, da naši državni poslanci pomorejo, da se omehča vladi srce!

Ehrhard.

Liberalci so onemogli. Videli so, da so z vsem svojim bojem proti katolicizmu dosegli baš nasprotno, kar so želeli. Prišlo je tako daleč, da je neko sodišče priznalo liberalno ime celo za žaljiv. Menimo, da hujše se stranka ne more zavreči, kakor se je zavrgla liberalna stranka samo sebe s svojim podlim časopisjem. Zato pa upajo liberalci, da bo v cerkvi sami nastal kak razdor.

Včeraj smo omenili prof. Wahrunda, kateri pa pač ni prav nič nevaren, ker njegova brošurica, zlasti v prestavi slovenskih liberalcev, ni nič drugega, kakor navaden pamflet. Liberalci se pa sklicujejo zadnji čas vedno na prof. Ehrharda na Dunaju, češ, da Ehrhard bo razdril katoliško cerkev, in sicer da je Ehrhard ravno tak katoličan, kakor — oprostite — »Narodov« Malovrh. O Ehrhardovi knjigi je podal »Katol.

Obzornik« v zadnji številki obširno oceno, iz katere posnemamo sledeče:

Ali je mogoče, da se premosti nasprotje, katero vlada med katoličanstvom in med modernim svetom?

Je mogoče, pravi Ehrhard. Moderna kultura bistveno ne nasprotuje katolicizmu. Boj je, to je gotovo. Moderni čas se je dejansko razvijal v smeri trojne faze: bil je najprej proticerkven, potem protikrščanski, sedaj je protiverski; najprej je bil boj proti božjemu značaju Cerkev, potem boj proti razodetju, končno boj proti veri sploh. Nasprotja torej med moderno kulturo in Cerkvijo ni mogoče tajiti. Ampak, pravi Ehrhard, to nasprotje ni absolutno. Cerkvi nasprotujejo moderne osebe, a ne resnične moderne ideje; in če se zdi, da nasprotujejo tudi moderne ideje Cerkvi, ne nasprotujejo bistvu Cerkev, marveč le časovnim tvorbam Cerkev. Celó več: Cerkev in moderna kultura se vzajemno blagodejno pospešujeta.

Česa je torej treba?

S strani zastopnikov moderne kulture je treba, da umejo bistvo moderne kulture in bistvo katolicizma. Zakaj spoznali bodo, da ni nobenega nasprotja med bistvom katoličanstva in moderne kulture, ampak da je celo nasprotno katolicizem osnovni činitelj moderne kulture, brez katerega ne bo mogoče odpraviti globoke disharmonije, ki dejansko gre po vsej moderni kulturi, da, brez katerega bi moderna kultura toliko izgubila, da bi je hujša usoda ne mogla zadeti.

S strani katoličanov pa je zopet treba, da ločijo bistvo katolicizma od časovnih pojavov. Cerkev se mora oprostiti srednjeveških ostankov, ki so bili le tedaj upravičeni; dumevati mora moderne verske in cerkvene potrebe; upoštevati mora moderne pridobitve. Katoličani morajo dokazati z intenzivnim duševnim, нравnim in socialnim delom kulturno silo katolicizma, da, dvigniti morajo moderno kulturo z ostvarjanjem

krščanskih idealov resnice in pravosti, pravice in ljubezni! Zlasti priporoča Ehrhard vsem izobražencem (ne le duhovnikom) studij teologije, filozofije in zgodovine.

Posledica bo dvojna: 1. Nihče ne bo mogel zahtevati v imenu moderne kulture od izobraženega katoličana, naj zataji Cerkev, svojo duhovno mater, ali naj se vsaj v praktičnem življenju obrne od nje; nihče pa tudi ne bo mogel v imenu katolicizma od katoličana zahtevati, naj se varuje moderne kulture in naj ne dela zanjo. 2. Cilj katoliške Cerkev ne bo več boj zoper moderni svet, ampak sprava modernega duha s katolicizmom in po tej spravi rešitev moderne družbe.

To je po naši sodbi načelna vsebina Ehrhardove knjige. Kaj naj rečemo o njej?

Takole načelno se nam zde trditve Ehrhardove popolnoma resnične in upravičene. Zdi se nam namreč, da vse to ni nič drugega kakor ona stara resnica, ki jo je Cerkev že tolikokrat poudarjala: Katoliška Cerkev ne nasprotuje pravemu napredku; katoliška Cerkev marveč blagoslavlja in pospešuje vse, kar je kjerkoli resničnega, dobrega in lepega! Katoliška Cerkev torej tudi ne nasprotuje temu, kar je resničnega, dobrega in lepega dosegla ali bo še dosegla moderna kultura!

Toda konkretno je stvar veliko težja. Vprašanje je namreč prvič: katere so tiste resnične in upravičene moderne ideje? in drugič: kaj je v Cerkvi tako specifično srednjeveškega, da se kar brez velike škode lahko iztrebi?

Moderni čas, pravi Ehrhard, po svojem duhu ni v absolutnem nasprotju s Cerkvijo, ampak krive so nasprotja le osebe, ki upravičene moderne ideje pretiravajo in pačijo. Ehrhard navaja pet činiteljev moderne dobe: 1. zmanjšanje vpliva Cerkev na življenje krščanskih narodov vsled avinjonske sužnosti, rovanja imperialistov (Marzilijs, Occama), zapadnega razkola in propada

sholastike; 2. oživiljenje pagansko-klasičnih idealov v dobi humanizma in renesance; 3. nove umske struje: zgodovinoslovje in prirodoslovje; 4. nacionalizem; 5. najmočnejši faktor subjektivizem in individualizem.

Noben izmed teh činiteljev, trdi torej Ehrhard, ni v absolutnem nasprotju s katolicizmom: prvi ne, ker ga ni kriv moderni čas, ki se je tedaj še le porajal; ne drugi; zakaj humanizem je res kasneje dobil proticerkven značaj, a to je nebitno; samoposebi navdušenje za klasično literaturo in umetnost, historično upoštevanje antične kulture ne nasprotuje krščanstvu. Tretji činitelj pa celo ni v nasprotju s katoliškim krščanstvom. Saj je ravno krščanstvo ustvarilo svetovno zgodovino — brez krščanskih osnovnih idej o enotnosti človeškega rodu pod enim Bogom stvaritljem in o božji previdnosti je bila uganka svetovne zgodovine nerešna —; katoličani, zlasti mavrinci, so zgodovinoslovje ustanovili; moderna zgodovina ni ovrgla niti enega dejstva, ki je ž njim katolicizem notranje zvezan, niti enega ni odkrila, ki bi bil ž njim v protislovju. Kar se pa tiče prirodoslovja, ga je propad sholastike in odtujenje od krščanstva res pospešilo — zakaj ni tako metafizične religije kakor je krščanstvo in ko se je človek odvrnil od krščanstva, se je moral obrniti na zemljo! Toda v nasprotju s katolicizmom prirodoslovje ni. Največji geniji v prirodoslovju so bili zvesti sinovi Cerkev. V nasprotju s katolicizmom je le zloraba prirodoslovja, so le neznanstvene, nedokazane in nedokazne hipoteze, ki jih popularizirajo kot dokazane! Tudi nacionalizem ne nasprotuje katoličanstvu, dasi je katoličanstvo po imenu in bistvu katoliško — univerzalno. Zakaj realni razlog nacionalizma je različnost dežela in ljudstev; idealni razlog pa je, pravi Ehrhard, to, ker je bogastvo človeške nature tako, da se ne dá razviti in ostvariti v enem ljudstvu, enem narodu. Toda kar je najvišjega, ni nacionalno, ampak občečloveška last. Resnica, pravica,

LISTEK.

[16] Slepi muzik.

Rusko spisal Vladimir Korolenko, prevel Krilič.

III.

Ne dolgo pred opisanim dogodkom se je na sosednjem posestvu premenil »posesor« (*). Na mesto prejšnjega, nemirnega sosedu, ki se je celo z moldečim g. Popeljskim pravdal zaradi nekega pašnika, se je zdaj naselil na sosednjem dvorcu stari Jakuljski z ženo. Dasi sta oba soproga skupaj imela nič manj, kakor sto let, vzela sta se vendar pred primeroma ne davnim časom, ker gosp. Jakob dolgo ni mogel dobiti za arendo (zakupnino) potrebne svote in zato služil za oskrbnika pri drugih posestnikih; gospa Nežika je pa pričakovaje srečnega trenutka živela kot častna hišina pri grofinji Potocki. Ko je nazadnje prišel srečni trenutek in sta ženin in nevesta roko v roki stala v cerkvi, je bila brada mladeniškega ženina že na pol siva in tudi sramežljivo zardelo lice nevestino je bilo že obrobjeno, z srebrnimi laski.

Vendar to ni škodovalo zakonski sreči; sad te pozne ljubezni je bila hčerka edinka, skoraj vrstnica slepega dečka. Ko sta si na

starost preskrbela kotichek, ki sta bila v njem, če tudi le deloma, neomejena gospodarja, sta živela v njem priletna zakonska tiho in skromno, kakor da se hočeta s to tišino in samoto odškodovati za leta težkega življenja »pri tujih ljudeh«. Njih prva arenda se jima ni posrečila, zato sta se zdaj malo omejila. Pa tudi v stanovanju sta uravnala vse po svoje. V kotu, ki je bil poln svetih podob, obrobjenih z bršljanom, je imela starka poleg vrbe in »gromnice« (**) nakopičene vrečice z zelišči in koreninami, ki je zdravila z njimi moža, vaške žene in kmete. Te trave so napolnjevale sobo s posebnim nenavadnim vonjem, ki je vsakemu gostu ostal v spominu ob enem s spominom na snažni mali dvorec, na njegovo tišino in stari par, ki je živel v našem času tako redko složno življenje.

V družbi priletnih starišev je rastla njih edinka, mala deklica, dolgih, plavih las in modrih oči, ki je vsakega že pri prvem seznanku napolnjevala z začudenjem s čudno mirnostjo, razlito po vsi njeni postavi. Zdelo se je, da se je hladni mir pozne ljubezni starišev zrcalil v hčerkinem značaju, v njeni neotroški razsodnosti, mirnem kretanju in v zamišljenih modrih očeh. Nikoli se ni bala tujih ljudi, ni se ogibala otroške družbe in se je udeleževala njih iger. Toda vse to je

* *) Gromnica je sveča, ki se prižiga ob hudi uri.

delala s tako iskrenostjo in resnobo, kakor da bi bilo to za njeno osebo nepotrebno. In res se je najbolj zabavala sama s seboj; sama se je izprehajala, trgala cvetke, pogovarjala se s svojo punčiko. Vse to je delala s tako resnostjo, da bi človek mislil, da ima pred seboj odraslo ženo, ne pa otroka.

IV.

Nekoč je bil Peter sam na griču nad reko. Solnce je zahajalo, v zraku je nastala tišina, samo mukanje čred, ki so šle s pašo, se je razlegalo in zamiralo v daljavi. Deček je ravnokar nehal piskati in legel vznak v travo v dremavi utrujenosti poletnega večera. Za trenutek je zadremal, kar so ga predramili lahki koraki. Nejevoljen se je podprl s komolcem in prisluškoval. Koraki so obstali v podnožju griča; hoja mu je bila neznana.

»Deček!« je zaslišal otroški glas. »Ali ne veš, kdo je ravnokar tukaj piskal?«

Slepec ni imel rad, če ga je kdo motil v samoti. Zato je odgovoril na vprašanje z ne posebno prijaznim glasom.

»Jaz ...«

Lahek, začuden vsklik mu je odgovoril; ob enem je pa deklica s prostodušno pohvalo odgovorila:

»Kako lepo!«

Slepec je molčal.

»Zakaj pa ne odidete?« je vprašal na to, ker je čutil, da nepovabljen vpraševalka še stoji na istem mestu.

»Zakaj me pa odganjaš?« je vprašala deklica s svojim čistim in dobrodušno začudenim glasom.

Tak mirni otroški glas je prijetno vplival na dečka; pa vseeno je še odgovoril s prejšnjo nejevoljo:

»Jaz nimam rad, če kdo pride k meni ...«

Deklica se je zasmejala.

»Tako! ... Glej no! Kaj je cela zemlja tvoja in imaš pravico komu prepovedovati izprehajati se po zemlji?«

»Mama je prepovedala me motiti.«

»Mama?« je vprašala deklica zamišljeno. »Moja mama mi je pa dovolila hoditi ob reki ...«

Deček, malo razvajen s splošno popustljivostjo, ni bil vaje takega ugovaranja. Senca srda se je pokazala na njegovem obrazu; vzdignil se je in izpregovoril naglo in vznemirjeno:

»Odidite, pojdite, pojdite! ...«

Kdo ve, kako bi se končal ta prizor, da se ni z dvora zaslišal Johimov glas, ki je klical dečka k večerji. Peter je naglo zbežal z griča.

»Oj kako poreden deček«, je zaslišal za seboj nezadovoljen glas. (Dalje prih.)

544

religija niso nacionalne dobrine. Ker pa je kultura ravno v tem, da narodi napredujejo v spoznanju resnice, ostvarjenju pravosti, obrambi pravice in dejstvom v religije, je nacionalizem celo navezan na univerzalizem. Brez idej univerzalizma bi se pogreznil nacionalizem v barbarstvo! Katolicizem pa ni druga kakor univerzalizem religije. Kje je torej nasprotje? Ni ga in ni! Tudi individualizem in subjektivizem nista nujno v nasprotju s katolicizmom. Saj katoliška Cerkev popolnoma priznava pravice osebnosti, da, z naukom o nesmrtnosti je Cerkev osebnost posvetila, povzdignila in okrepila. Veliki heroji krščanstva so branili svetišče notranjega človeka proti celi premoči rimskega imperija!

Vse to je resnično in katoličani so to vedno priznavali, — nič, kar je resničnega, dobrega in lepega, ne zameta krščanstvo! — ampak po našem mnenju so Ehrhardova izvajanja le idealne abstrakcije! In še te abstrakcije so ponekoliko čudne! Resnično je, da ni še le moderni čas odtujil narodov krščanstvu, marveč da se je moderni čas ravno s tem porodil. Toda ali ni prav navadna sofizma sklepati odtod: moderni čas ni kriv tega odtujenja, ker ga še bilo ni, ko se je začelo; torej se, kar se tega tiče, katoliška cerkev lahko sprijazni z modernim časom? Moderni svet se je rodil iz tega odtujenja, a moderni svet tudi živi od tega odtujenja! Potem pa je Ehrhard izpustil iz činiteljev moderne dobe enega najvažnejših: moderno filozofijo, ki se na njej snuje moderno svetovno naziranje! Tega Ehrhard le mimogrede omenja, in vendar še le to pravzaprav tvori to, kar imenujemo „modernejši svet“! Ehrhard pravi, res je nasprotje med katolicizmom in modernim svetovnim naziranjem, toda tega je kriva moderna filozofija sama, ker je podrla most med seboj in katolicizmom; tudi se moderna filozofija ne more imenovati po pravici moderna, ker ni edina, ni sama s seboj v soglasju. Toda kaj de to, ali se proti krščanski filozofiji naše dobe imenuje moderna po pravici, ali ne? Kaj de to, da je sama polna protislovij? Dejstvo je, da je eden glavnih činiteljev modernega sveta, kakršen je moderni svet, ne abstraktno, ampak konkretno!

Ampak tu smo se že dotaknili točke, kjer tiči po našem prepričanju prva zmotna Ehrhardovih izvajanj.

Ehrhard je moderne ideje popolnoma ločil od osebe. Zato je mogel vso krivnjo odvzeti idejam ter naprtiti osebam in reči: evo! med modernimi idejami in katolicizmom ni nobenega nasprotja! Toda taka ločitev je mogoča le tam, kjer je nositeljica idej kaka avtoriteta, ločena od subjektivnega mišljenja ljudi. V cerkvi po pravici ločimo krščanske ideje od oseb in osebnega naziranja posameznikov, kjer nosi ideje božja nezmotljiva avtoriteta Cerkev! Moderne ideje pa nimajo zase nobene take avtoritete. Zato imajo moderne ideje le toliko moči in veljave, koliko imajo zastopnikov in opore v subjektivnem prepričanju. Moderne ideje so le tiste, ki so vtelesene v modernem svetu! Le tiste ideje so res moderne ideje, ki jih zastopa moderni svet; ideje, ki so personificirane v modernih predstavnikih; ideje, ki jih uče po modernih stolicah, širijo po modernih revijah, popularizirajo po modernih brošurah; ideje, ki so realizirane v modernih institucijah. Saj Ehrhard in pravi drugje, da nikdar nista bili ideja in oseba tako tesno združeni kakor ravno v naši dobi.

Moderni svet pa se ne briga za Ehrhardove distinkcije in abstrakcije. Moderni svet je odtujen cerkvi in smatra, da je prav to napredek. Moderni svet ne vpoštevja le antične umetnosti in kulture, ampak sploh taji, da bi bila kultura in umetnost morali priznavati večne zakone krščanske religije in etike. Moderni svet najrajši poudarja trditve, naj si so tudi le nedokazane in nedokazne hipoteze, ki nasprotujejo božjemu znaku krščanstva. Moderni svet uravnava politiko po skrajnem nacionalizmu. Moderni svet uči filozofijo skrajnega individualizma in subjektivizma. Moderni svet sploh izpoveda, da je med modernim svetovnim naziranjem in katolicizmom nepremostljivo nasprotje! Le poslušajte nauke, ki se glase z modernih stolic; berite moderne revije; stu-

dirajte moderne filozofe — pa recite, če ni tako? Med modernim svetom, kakoršen je dejansko in konkretno, in pa med katoliško Cerkvijo, je pač absolutno nasprotje! Zato je po pravici Pij IX. obsodil kot zmoto nauk, »da se rimski papež more in mora sprijazniti in spraviti z (modernim takozvanim) napredkom, z liberalizmom ter z moderno kulturo.«

Ehrhard naveda za svojo trditev še take dokaz: Da ni moderna kultura nasprotna Cerkvi, dokazuje tudi to, ker ni vzela katoliški Cerkvi ničesar, kar bi ji bilo bistveno! Moj Bog, seveda ne, toda hvala za to pač ne gre moderni kulturi (ki se je mimogrede počeno trudila, da bi dosegla tudi to!) ampak hvala gre Njemu, ki je dejal: »Jaz sem z vami — portae inferi non praevalent!«

Hvala gre božji moči, ki je v katoliški Cerkvi! Čudno pa je, kako idealistično slika Ehrhard dobrodejni vpliv moderne kulture na Cerkev, češ episkopat ni bil nikdar tako svoboden (?), katoliška duhovščina nikdar tako spoštovana (?), položaj katoliške Cerkve nikdar tako podoben katoliški Cerkvi v prvih časih (kakor da je poganstvo pozitivno vredno hvale, da je obdalo Cerkev z glorio mučeništva!). Kajpada, nobena doba ni brez vsega dobrega, tako tudi moderna ne, in kar je dobrega v njej, služi tudi Cerkvi. Gotovo, božja previdnost tudi zlo podvrže svojim smotrom in službi dobrega. Toda reči, da je tako sovražna doba radi nekaj elementov že sploh dobra; reči, da je tudi zlo dobro, ker mora nehoté služiti božjim smotrom — to se nam zdi pa vendarle preliberalno!

Skratka: moderni svet ni vteleseno zlo, ampak po svojem duhu, svojih idejah, svojih tendencah, je na sploh rečeno sovražen krščanstvu in Cerkvi! (Bistvu krščanstva in bistvu Cerkve! Krščanstvo bi moralo zatajiti svoje zvanje in Cerkev svoj božji nauk, da bi bila mogoča sprava z modernim svetom takšnim, kakršen je! Torej ko bi tudi Cerkev izločila in iztrebila iz sebe vse, kar ima časovnega, nebistvenega, „srednjeveškega“! Sicer pa je še vprašanje, kje je pač v Cerkvi tisti srednjeveški element?)

Ehrhard pravi: tega ni mogoče tako lahko in tako kratko povedati. To bo pravce težko da zadovoljilo! Saj pa res ni prav modro, toliko govoriti o tem, kako se mora Cerkev prilagoditi modernemu času; kako bi morala pustiti to, kar je zastarelega, časovno preživelega, „specifično srednjeveškega“; a ko se vzbudi v človeku radovednost in nezadovoljnost češ, čemu vlačijo Cerkev tak balast s seboj? in pa kje in kaj je tisti balast? — tedaj ga odpraviti s kratkim izgovorom: „tega ti ne morem povedati, ti bi me napak umel!“ To ni modro, to tudi ni pravično nasproti Cerkvi!

Splošno moramo pa reči, da Ehrhard odkritosrečno želi prospeh katoliške cerkve. Pred očmi mu je v prvi vrsti univerzalizem, vseobsežnost katoličanstva. Nepake, ki jih je naredil, bo pač znal popraviti. Učenjak naj vzame v roke nekaj umazanih liberalnih listov, naj pregleda njihovo zlobno lažnivost — in ozdravljen bo, ter ne bo nikdar želel združiti katolicizma s takim — modernim duhom.

Katoliška cerkev in delo.

Pri peti konferenci je p. Hugolin dokazoval, v kaki razmeri sta med seboj katol. cerkev in delo.

I. Katoliška cerkev uči, da je: 1. delo dolžnost vsakega človeka in sicer 2. z veličavna dolžnost, ker človeka varuje greha in ga vtrdi v čednosti; 3. delo časti človeka. Delala je sv. družina in božji Sin Jezus sam, delal sv. apostol Pavel, opravilo prvih puščavnikov je bilo delo in molitev in kat. menihi so z delom spremeniili pragozde v rodovitne pokrajine ter nam z delom svojega uma ohranili klasično literaturo Grkov in Rimljanov.

II. Cerkev tirja za delo: 1. primernega plačila. Delavce zatirati in jim pritrgovati zaslužen plačilo je vnebovpijoči greh; 2. delo ne sme biti predolgotrajno, najmanj za otroke, ob nedeljah počitek in

tudi med delom odmor; 3. delavec mora imeti časa in prilike za verske dolžnosti; žena naj ostane v družini, delavcem se ne sme braniti zakon.

III. Vera 1. blaži delo, da postane dopadljivo Bogu, ker poda delavcu pomočke, da se ohrani v stanu milosti božje in ga uči, da svoja dela opravi iz ljubezni do Boga; 2. lajša delo, ker kaže na božjega Sina v tesarški delavnici, krepeča delavca z božjo besedo in svetimi zakramenti in mu kaže bogato plačilo v svetih nebesih; 3. dá delu vspeh. »Ako Gospod ne zida hiše, zastoj jo zidajo zidavci.«

Katoliška cerkev je največja dobrotnica delavca, v njej se čuti delavec vzvišenega, češčenega, ljubljenega, varovanega in zadovoljnega. Kdor jemlje delavcu vero, je njegov sovražnik, na podrtjih delavske sreče si postavlja prestol egoizma.

Državni zbor.

Dunaj, 17. marca.

Visoke šole.

Danes je zbornica nadaljevala razpravo o proračunu za visoke šole. Prvi govornik dr. Tollinger je našteval večinoma le nedostatke na dunajskem vseučilišču, ki ima sicer novo palačo, katere pa že davno ne zadošča za razna predavanja, knjižnice in zbirke. Te in druge pritožbe je nedavno modroslovska fakulteta v posebni knjižici obširno opisala.

Za njim je posl. Biankini izprva v hrvaškem jeziku jako ostro govoril proti vladi, ki zanemarija kulturne koristi južnih Slovanov. Nemci, Italijani in Madjari nam — Jugoslovanom takorekoč uropajo vsako leto nekaj otrok, ki se ponemčujejo in poitalijančujejo v nemških in italijanskih šolah. Govornik nato obširno govori o zagrebškem vseučilišču, ki so si ga Hrvatje sami ustanovili. Zato pa ogrsko-avstrijska vlada dela temu vseučilišču razne ovire. Tako v Avstriji ne veljajo izpiti na zagrebškem vseučilišču, temveč jih morajo avstrijski podaniki tukaj ponavljati. Vlada sploh ne zna privabljati balkanskih Slovanov v Zagreb, ki bi bil lahko središče vseh južnih Slovanov tudi izven države. Odkar je tudi v Belemgradu visoka šola, krči se vsako leto število visokošolcev v Zagrebu. Govornik pravi: Vlada bo na ta način uničila zagrebško vseučilišče, kakor je uničila v Rimu hrvaški zavod sv. Hieronima ter ga izročila Črni gori. Vlada si torej sama zapira pot na Balkan s svojo nespretno politiko. Vlada naj bi bila tudi Slovincem in Hrvatom odprla vrata zagrebškega vseučilišča, s tem bi se povzdignilo zagrebško vseučilišče in tudi Slovenci bi morda potem ne zahtevali posebnega vseučilišča v Ljubljani. Ker pa je dualizem politično in državnoopravno slovensko-hrvaški narod razdelil v dve državi, zato se Jugoslovani nikdar ne bodo ogreli za to ustavo, ki je ukrojena le za Nemce in Madjare. Ko nečeno govornik jako toplo podpira slovensko zahtevo za ljubljansko vseučilišče. Ker Italijani nekaj mrmrajo, odgovarja jim Biankini, da se jugoslovanski poslanci ne protivijo italijanskemu vseučilišču, seveda le s tem pogojem, da se ustanovi v Tridentu, a nikakor ne v Trstu ali sploh v Primorju, ker primorske pokrajine so v veliki večini slovanske. Biankini je imel danes jako nabrušen jezik proti vladi; le to moti poslušavca, ker se bori z nemščino. Veliko smeja pa je vzbudil koncem govora. Ko je z vso ogorčenostjo ožigosal naučno upravo, zakliče navzočemu naučnemu ministru: Jaz sem govoril, sedaj imate Vi, ekselencija, besedo! (Splošen smeh in odobravanje.) Naučni minister dr. vitez Hartel se mora sam smejeti ter hiti poslušati d' Elverta, ki je govoril za Biankinijem.

D' Elvert je obširno govoril proti češki tehniki v Brnu. Mej govorom so mu češki poslanci odločno ugovarjali. Najglasnejša sta bila Fresl in dr. Pommer. Sicer pa je d' Elvert danes ubral jako mile strune, kar ni njegova navada.

Za njim govoré Hrubi E., Barwinski, Berger in dr. pl. Derschatta. Vseh govornikov o visokih šolah je 16, o srednjih šolah 16, o obrtnih šolah 10, o ljudskih šolah 12. Ako vsi govoré, potem je mogoče, da niti celjsko vprašanje pred prazniki ne pride na vrsto.

Socialnodemokratični shod v Celju.

Velikanski rudeči plakati so že teden dni oznanjali svetu srečno vest, da bo prišel v nedeljo dne 16. svečana v Celje socialnim dem. pridigat „Gen. Linhart aus Laibach“. Dva čevljarska pomočnika, ki sta plakati obdružovala, sem slišal brati: „General Linhart aus Laibach“. In prišel je „Narodov“ sourednik Linhart ter govoril v hotelu Reberšek. Shoda se je udeležilo razven socialnodemokratičnih kapacitet vse polno mešane družbe. Bilo pa je tudi navzoče precej številno slovensko omizje, da okraja po potrebi generala Linharta, če bi se v koga preveč zaletal.

Program je imel tri točke, in sicer: 1. Proslava 13. sušca. 2. Tržaški dogodki. 3. Slovenski gimnazij v Celju.

Prvi dve točki sta za nas brez pomena, ker so nam socialnodemokratične fraze dovolj znane. Do male kontroverze je prišlo, ker se je Linhart preveč obohal ob slovenske štajerske poslance, na kar je slovensko omizje že med govorom reagiralo, na koncu pa je zavračal Linhartova izvajanja g. Rebeck. Ker si Linhart iz zagate ni mogel drugače pomagati, je začel g. Rebecka smešiti.

Pri tretji točki je imel Linhart rešiti dvojno nalogo: in sicer označiti stališče socialne demokracije napram slovenskemu gimnaziju — in proti sodruhu Pernerstorferju, ker je glasoval za Stürgkhovo resolucijo.

Kakor mačka okoli vrele kaše je hodil Linhart okoli slovenskega gimnazija, ne da bi se jasno in precizno izjavil, kaj on misli, ali je ta zavod potreben ali ne. Pač pa je mnoge klesil čez klerikalce. O liberalcih je previdno molčal ter imenoval „Slov. Narod“ — patrijotičen list. Govoril je tudi pri tej točki o splošni direktni volivni pravici, zatrjujoč, da so ji v slovenski poslanci nasprotni. Na ugovor slovenskega omizja, da to nires, v kolikor se gre za katoliško-narodne poslance, je rekel, da imajo ti sicer res na programu splošno in direktno volivno pravico, da pa je to samo agitacijsko sredstvo proti — sicer jako kulantni — narodni stranki. Na to zopet en ugovor od slovenskih udeležencev.

Nazadnje je začel prati zamorca — Pernerstorferja, češ, Pernerstorfer je glasoval za svojo osebo, ne v imenu socialnodemokratične stranke, za Stürgkhovo resolucijo; dalje da on o naših južnih razmerah ni poučen itd.

Na vsa izvajanja mu je točno ugovarjal g. Rebeck. Posebno je povdarjal, da je bil Pernerstorfer kot zastopnik socialnih demokratov voljen v odsek in da je kot tak tudi glasoval za resolucijo. Dalje mu je povedal, da naj se Pernerstorfer glasovanja vzdrži, če o naših razmerah ni poučen.

Ker se Linhart o naši narodni zahtevi ni jasno izrazil in ker je tasourednik „Slov. Naroda“ govoril izključno le nemško, ga je po kratkem utemeljevanju g. Pegan pozval, naj govori določneje in pa slovensko. Temu je Linhart ustregel ter je zavzel sledeče stališče: Slovenska srednja šola je v Celju potrebna, samo vprašanje je, kaka šola naj bo to? On je za slovensko realko, ne za gimnazijo, ker se iz nje zredijo sami škofje in popje, katerih imamo itak preveč.

Ker so se bali sociji, da jih ne bi dobil Linhart par trdih nazaj, je vstal neki rudečkar in predlagal konec debate, kar je bilo tudi sprejeto. — S tem je zborovanje končalo.

Linhartove besede so torej imele ta pomen: 1. da je Pernerstorfer z glasovanjem za Stürgkhovo resolucijo ustrelil kolo, 2. da Pernerstorfer ni vodja socialnih demokratov. Za to predznost bo gotovo Linhart dobil lepo lekico z Dunaja!

Zakaj je pa Linhart za realko v Celju? Rudečkar Linhart iz „Narodovega“ uredništva se je na shodu v Celju izrekel za slovensko realko. To je rekel Linhart zato, ker je kot socialni demokrat in kot „Narodov“ sourednik direktno ali indirektno zvezan z Nemci. On dobro ve, da spada realčni zakon v kompetenco deželnega zbora. Po svoji veliki večini nemškonalonalni deželni zbor štajerski pa nam ne bo nikdar dal statuta, kateri določa slovenski učni jezik. Iz tega se vidi, da Linhart ni za las bolji od Pernerstorferja, katerega je tako goreče opiral v Celju.

Novi dalmatinski namestnik.

Poročali smo že, da je bil vpokojen dosedanji dalmatinski namestnik tem. David, ki je bil obanem vojaški poveljnik. Služil je v Dalmaciji nad 11 let. Z njegovim odstopom sta se ti dve mesti ločili. Na mesto dalmatinskega namestnika je imenovan ministerialni svetnik Erazem baron Handel. Rojen je bil l. 1860 kot potomec starega plemenskega rodu ter je dovršil svoje študije v Terezijanišču. V mlajših letih je služboval

v Trstu pri namestništvu in pri okrajnem glavarstvu v Pulju in Pazinu. L. 1887 je bil poklican v notranje ministerstvo ter je bil dodeljen markiju Bacquehemu. Pod Badenijem je postal sekojski svetnik zakonodajnega oddelka. Kmalu je postal ministrijalni svetnik. V Dalmaciji baron Handel se ni služil. Na Davidovo mesto kot poveljnik pride fml. Horsetzki iz Zagreba.

Bivši namestnik David so je v nedeljo poslovil od podrejenih mu uradnikov.

Krščansko socialna zmaga na Dunaju.

Krščanski Dunaj slavi zopet zmago. Vseh 46 krščansko-socialnih kandidatov je prodrlo pri včerajšnih volitvah v tretjem razredu z velikimi večinami. Porazen leži na tleh ves združeni protikrščanski element v tretji volivni skupini, čeravno so se poslužili vseh mogočih sredstev, a niti od vseh židovskih in frimasonskih krogov podpirani socialni demokrati se ni posrečilo vloviti niti enega mandata.

Naravnost velikanska je krščansko-socialna zmaga v notranjem in Leopoldovem mestu ter okraju Landstrasse. V prvem okraju je zmagal dr. Porzer s 1000 glasovi večine, mej tem ko je dobil skupni liberalni kandidat Kronawetter le borih 200 glasov. — V Leopoldovem mestu, nekdanj nepremagljivi trdnjavi židovskega liberalizma, so zmagali kršč. soc. z nad 800 glasovi večine. Oddanih je bilo 3620 glasovnic. — Najobčutnejše so pa bili poraženi liberalci v okraju Landstrasse, kjer je od krščanske soc. strani kandidiral mej drugimi župan dr. Lueger. Liberalci se niti niso upali postaviti protikandidatov. Kršč. soc. kandidati so dobili po 2400 glasov, čeravno se je od 4548 volivnih upravičencev udeležilo volitve le nekaj nad 2450 volilcev.

V desetih okrajih si liberalci in soc. demokratje niti niso upali postaviti oficijelne kandidata, ker se je vsakdo zbal grozovite blamaže. V okraju Alsergrund so liberalci sicer s precejšnjimi upi šli v volivni boj, a priborili so si le 300 glasov, mejtem ko so kršč. socialci zmagali z nad 1500 glasovi.

Istotako so pa zmagali kršč. socialci tudi pri vseh volitvah v okrajne zastope ter torej včerajšni dan slavili zmago na celi črti.

Jutri, dne 19. t. m. gredo na volišče volivci drugega razreda. Razun enega so v letu 1900 vsi dunajski okraji izvolili kršč. soc. kandidate. Voliti bo jutri v tem razredu 32 odbornikov. Krščanski socialci so postavili kandidate v vseh okrajih in imajo dokaj nade, da si ohranijo dosedanje posestno stanje.

Zanardelli in italijanski parlament.

Z nad 50 glasovi večine je italijanska poslanska zbornica izrazila zaupnico Zanardellijevi vladi, ki je bila že na tem, da zgine s pozorišča in prepusti svoje mesto drugim možem. Odstopivše in zopet potrjeno ministerstvo je torej dobilo v zbornici znatno zaupnico, v kljub temu pa ne uživa nikakega pravega in trajnega zaupanja.

V takih razmerah pač ni čudno, če se splošno računa z bližnjim razpustom parlamenta in novimi volitvami. Kralj se je že odločil za ta korak, a le vsled tega, ker ga je odločno zahteval Zanardelli in z njim vred tudi Giolitti. Ta dva sta ob znani krizi ostala nadalje v ministerstvu edino le pod tem pogojem. Ta želja je od njih strani kajpada povsem naravna, če si predočimo skrajno negotove razmere v zbornici. Vladna večna v sedanji zbornici je le od danes do jutri. Najbolj nezanesljivi so socialisti, o katerih se ve, da bodo le tedaj podpirali vlado, če jim bo ta ustrezala v vsaki zahtevi.

Kralj se je dolgo časa ustavljal tej zahtevi in ni hotel o razpustu nič vedeti. Bal se je po pravici, da je sedanja doba za volitve skrajno neugodna, ker bo pomogla v zbornico najradikalnejši element. Nove volitve bodo skrajno pomnožile vrste socialistov, republikanov in skrajnih radikalcev. Vse to je kralj dobro vedel, a znano mu je pa tudi bilo, da niti Rudini, ne Sonnino in ne Lacava ne prevzame Zanardellijeve dedščine, in preostalo ni prav nič drugega nego ustreči Zanardelli-Giolittijevi zahtevi in ob-

ljubiti razpust. Razpust sam se pa najbrže izvrši po prvem porazu sedanje vlade.

Polnoletnost španskega kralja.

V prihodnjem maju, kot smo že poročali, proglase kralja Allonza XIII. polnoletnim. S tem bo obenem prevzel vodstvo španske vlade. Poslednje se pa zgodi samo formalno, v resnici bo pa i nadalje vladala njegova mati Kristina. Iz poročila vatikanskega nuncijskega v Madridu je razvidno, da mladi kralj niti moralno niti telesno ni dovolj razvit, da bi mogel prevzeti samostojno vlado. Tri ali štiri leta bo še morala vladati kraljica. To je seveda skrajno nevarno za Španijo, kajti nikdar ta hudo izkušana dežela ni bolj potrebovala močne in odločne vlade, nego sedaj, ko je vse v deželi v največjem neredu.

Ruski listi o Delareyevi zmagi.

Skoro vsi ruski listi se obsirneje pečajo z Methuenovim porazom ter izjavljajo, da se je s tem trenutkom pričela nova doba za burske bojovnike. — »Novoje Vrem.« pravi mej drugim, da Buri sicer niso kdove koliko pridobili, ko so ujeli takega vojaka kot je Methuen, toda v moralnem oziru so si pridobili velik vspeh, pri prijateljih pa nove simpatije. Clankar sklepa z željo, naj bi jim Bog dal pomoč, ki jo jim odreja človeštvo. — »Svjet« meni, da je dejstvo, da je izborni vodja Delarey naklestil Angleže, obenem jim pa ujel Methuena, najboljša lekcijska za Angleže, ki po svojem barbarstvu zaslužijo zasmehovanje celega sveta. List meni, ker ni računal na izredno velikodušnost burskih voditeljev, da ne bodo izpustili Methuena, kakor žal delajo z vojaki. Ujetje Methuenovo bo igralo veliko ulogo v nadaljni vojski, če Buri Methuena ne osvobodijo. Pridržati bi si ga morali za poroka. — »Novosti« menijo, da bo najnovejši poraz zelo neugodno vplival na Chamberlainovo politiko. Opozicija se bo iznova okrepila in se tesneje oklenila Campbell-Bannermana, ki se tako odločno izjavlja proti mnogim vojnim krivicam.

Z južno-afriškega bojišča.

Poraženi angleški general Methuen je sedaj poslal Kitchenerju obsirneje poročilo o zadnjem svojem porazu. V poročilu mož ne pove nič novega in le nekoliko olepšuje svojo blamažo. Splošno so se neki Angleži dobro držali, dokler jim v občni zmešnjavi Buri niso vzeli najboljših topov. Buri so najprej zajeli topništvo in s tem vzeli armadi glavno moč. Izgube na angleški strani so izredno velike, v kljub temu, da je bilo porabljeno skoro vse (?) streljivo. (Morda so streljali v zrak!) Največja zmešnjava je zavladala mej konjeniki. Mnogi burski oddelki so nosili angleško opravo, celo s častniškimi znaki, vsled česar velik del Methuenove armade ni ločil sovražnika od angleških čet.

O oprostitvi Methuenovi javlja »Daily Mail« sledeče: Takoj po ujetju je Delarey določil, da se oprosti Methuen, ter naroči svojemu nečaku, da ga spremi v Klerksdorp. Mnogo Burrov je ugovarjalo takojšnji oprostitvi in oddelak mož je celo Methuena odvedel v burski tabor. Toda Delarey ni odnehal, marveč dal Methuenu in Townsenlu svoj voz na razpolago, da sta se mogla odpeljati v angleški tabor.

Položaj v kapski koloniji je po poročilu tega lista skrajno neugoden. V posamnih garnizijah vlada pomanjkanje živeža in streljiva, ker Buri zaplenijo vednoma vse vlake, v katerih slutijo, da je kaj zanje. Ravno te dni poročajo iz Kapstadta, da so Buri zajeli dva vlaka. Obenem se ta list huduje nad vojnim uradom, ki zatre vsako poročilo o kapskih razmerah. Angleško prebivalstvo hoče izvedeti popolno istino.

»Standard« javljajo iz Durbana, da se oddelak 60 Burrov blizu Eimersdal. Sledi jim oddelak Yesmanryjcev.

O pogojih, pod katerimi je Delarey osvobodil Methuena, se v bruselskih krogih sledeče trdi: Kitchener in Botha (!) sta sklenila pogodbo, glasom katere se mora čuvati življenje Kruitingerjevo, v bodoče ne sme noben burski ujetnik priti pred vojno sodišče in Angleži morajo dopustiti, da smejo v Bothov, Dewetov in Delarejev tabor prihajati nevtralne ambulance.

Iz brzojavk.

Trozveza podaljšana. »Corriere della sera« iz Milana poroča, da ni nobenega dvoma več, da se trozveza zopet podaljša za šest let. — Nemški terorizem. Vsa društva na Poznanjskem so dobila ukaz, da morajo od 1. aprila dalje vse svoje poslovanje voditi v nemškem jeziku. — Kralj Edvard spomladi ne bo odpotoval z Angleškega, ampak se bo na svoji ladiji vozil v domačih vodah. Menda je mož hudo bolan.

Književnost in umetnost.

Slovensko gledališče.

V soboto se je od slovenskega gledališkega občinstva poslovila gđ. Ševčíkova. Občinstvo je vrlo pevko odlikovalo z burno pohvalo in jo dvakrat poklicalo na oder, poklonilo ji dva lepa šopka v priznanje njenega umetniškega delovanja na našem odru. »Narodov« kritik omenja samo zadnjega nastopa baritonista žida Uricha, gđ. Ševčíkovo pa popolnoma prezira. Taka »kritika« se oboja sama ob sebi in le kaže, kako »resno« je nekaterim do slovenskega gledališča.

Slovanski koncert v Trstu.

Veliki jubilejni koncert »Slovenskega pevskega društva« v Trstu, prirejen v proslavo 25letnega delovanja pevovodje g. Srečka Bartela je bil zopet sijajna manifestacija tržaškega Slovenstva. Prihitelo je pa tudi od blizu in daleč mnogo Bartelovih čestilcev, tako da je bilo veliko gledališča »Armonia« razprodano.

Vse pevske točke, kakor tudi izvajanja orkestra, so žele obilo zaslužene odobranja. Zlasti sta ugajali Foersterjeva »Ljubica« in Fibichova »Pomladanska romanca«, dočim se je pri »Vencu Vodnikovih pesmi« (Foerster) kazala že malce utrujenost pevcev, kar ni čuda po triurnem naporu. Ko je, tako v sredini koncerta, predsednik »Slovenskega pevskega društva«, g. prof. Matko Mandić s kratkimi a izbranimi besedami naglašal važnost slavnosti ter izročil slavljencu bogate darove (mej drugim krasen zlat lovorjev venec in bogato cizelirano srebrno čašo), padale so od vseh strani cvetice na oder in navdušeni »živio«-klici niso hoteli ponehati.

Žal, da je morala 9. točka koncerta Josipa Mandića »Slaven in pjesma« odpasti zbok nepričakovanih ovir.

Sodelovanje vojaškega koncerta c. in kr. pešpolka št. 97. pod vodstvom kapelnika gosp. Ivana Holuba zasluži vse pohvale. Zlasti Holubova (kapelnikova?) »ogreska fantazija«, v kateri je nastopil tudi sam kapelnik kot izvršujoč član orkestra, je vse očarala. Za krasno prireditev ima velikih zaslug tudi gosp. M., katerega izborna šola smo zopet enkrat občudovali na tem koncertu.

Koncert od minole nedelje je dokazal, da imamo v Trstu ne le umetnikov, marveč tudi občinstva, ki hvaležno sprejema duševne užitke — samo prostorov nam treba pa da se društveno življenje tržaškega Slovenstva bujno razvije.

Velevažno je torej, da si kolikor prej zgradimo naš »Narodni dom«. Tudi na to svrhu se je mislilo o prireditvi slavnostnega koncerta, izdane so se namreč v korist »Narodnega doma« v Trstu lepe razglednice z lično sliko slavljenca Srečka Bartela. Da bi se razširile po vsej Sloveniji!

Vodilo III. reda sv. Frančiška

po najnovejših določbah je pripravljeno v rokopisu, katerega je potrdilo pred. knezoškofstvo in redovno predstojništvo. Zavoljo nepričakovanih ovir bo dotiskano proti koncu aprila, kar se bo svetočasno naznanilo. Predčistite gospode, ki po »Vodilu« povprašujete, prosimo blagohotnega potrpljenja.

P. K. P.

Nova Vilharjeva opera.

Naš rojak gosp. Fr. Vilhar je izročil upravi hrvaškega gledališča v Zagrebu svojo najnovejšo kompozicijo »Ivanjska kraljica«. To najnovejšo delo se bo skoro proizvajalo na hrvaškem gledališču.

Dopisi.

Iz Oviš 16. marca. »Slovenski Narod« je prinesel v 53 št. pod zaglavjem: Izpred sodišča zaničljiv članek, v katerem se norčuje, »da misijon košta.« Kdor ve, kaj je sveti misijon, koliko napora in koliko marljivih delavcev je treba, se ne bode rogat, da misijon »košta.«

Na Ovišah se je tudi obhajal sveti misijon in je seveda tudi »košta!«. Kdo je plačal stroške? »Narod« pravi, da je dal župnik cerkvenega premožaja 80 K, kar je tudi res; a res je pa tudi, da je bilo še mnogo drugih stroškov, katere je župnik iz svojega poravnal, in res je, da noben drugi ni dal za misijon le enega vinarja vrednosti. Vseh

stroškov pa župnik zato ni plačal, ker je že prej prispeval za popravo župnišča 200 K, za nove zvonove 600 K, za razne druge prispevke najmanj 200 K; v 8. letih torej nad 1000 K.

V zahvalo za to je kazenska pravda! Povod tej pravdi ni bila misijonska dogodba, kakor se laže »Narod«, ampak volitve v deželni zbor in pred vsem občinska volitev mes. decembra 1901 na Dobravi.

»Narod« opisuje tudi to pravdo, a po svoje, jako površno in neresnično. Obtožba župnikova proti gosp. županu je obsegla 3 točke; radi očitanja županovega, da je župnik porabil za misijon 50 K, katere je volila B. Baloh za altar M. B., radi očitanja županovega, da župnik ni dal 80 K misijonarjem, in razžaljenih županovih besed: »Tudi Vi delate le za svoj žep, in za farško bisago; Vi ste kakor pes, ki zagrabi kmeta za vrat, da bi ga zadavil.« — lepa cvetka, pobrana iz listov znane — »intelligence«.

Radi 1. točke je bil župan obsojen v Radoljici na 30 K globe, ker je župnik dokazal, da je bil sklep misijona 2. sept., volilo Barb. Baloh je pa prejel 5. novembra; tega denarja torej ni mogel porabiti za misijon. Pri c. kr. vsklicnem sodišču v Ljubljani je bil gosp. župan oproščen, ker je očitel le nepravilno porabo altarnega denarja, v kar je bil opravičen, in kar ne more biti kaznjivo očitanje. (!)

Glede 2. točke je bil župan na obeh sodiščih oproščen, ker je pričal Jože V. pod prisego izjavil, da župan ni rekel župniku; niste dali — ampak — Vi ste dali. Pred sodiščem se je pojasnilo, da morda župnik ni prav slišal ali prav razumel županovih besed. (!)

Čudno, da te točke ni »Narod« omenil! Se bolj čudno, da župnikove priče, ki so bile dvakrat povabljeni k sodnijski razpravi, niso bile zaslišane. (!)

Glede 3. točke je bil župan oproščen, ker je manjkalo žaljivega namena in nedostalo kaznivosti čina; bila je le dovoljena kritika. (!)

»Tako je bil župan na celi črti oproščen; župnik pa je dobil »zadoščenje« piše »Narod«. In to je resnica. Župnik je dobil zadoščenje v tem, da se je pred c. kr. sodiščem s prisego potrdilo, da je dal misijonarjem 80 K, kar se je popreje zanimalo in očitano.

Izpred sodišča.

Ptujski župan proti »Südtettersche Presse«. Ptujski župan pek Jožef Ornik in odbornika muzejskega društva ptujkega Schröfl in Jožef Gspaltl so tožili bivšega odgovornega urednika »Südtettersche Presse« g. župnika F. S. Segula radi nekih dopisov. Obtoženi je nastopil dokaz resnice, posebno vrlo je izpeljal dokaz o nekih izkopinah Porotnikom je bilo predloženih 32 vprašanj. — Mariborski porotniki so krivdo potrdili in g. Segula je bil obsojen na dvamesečni zapor. Zagovornik dr. Rosina je naznanil pritožbo ničnosti.

»Pettau-Zeitung« pred sodiščem. Danes stoji bivši pred. dišče urednik »Pettau-Zeitung« Friderik pl. Kalchberg. Toži ga radi razžaljenja časti dr. Viktora Kristel.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 18. marca.

Osebnosti.

Naučni minister je imenoval okr. šolskega nadzornika v litijem in krškem šolskem okraju, v adrijskega učitelja gospoda Antona Maierja, za okrajnega šolskega nadzornika za slovenske in slovensko-nemške šole v ljubljanskem mestnem okraju, nadučitelja g. L. Stiasny v Zagorju okr. šolskim nadzornikom za krško-litijski šolski okraj, iz vzmši nemško mešč. šolo v Krškem, do konca tekoče funkcije dobe.

Odločna »Danica«. O promociji doktorjem modroslovja člana slov. kat. akad. društva »Danica« g. dr. Josipa Srebrniča, sedaj suplenta na c. kr. gimnaziji v Gorici, čitamo v glasilu slovenskega katoliškega akademičnega dijaštva »Zorica«: »Pri njegovi promociji so bili prvičkrat z društvenimi znaki navzoči zastopniki »Danice«. To je tem pomenljiveje, ker si dosedaj še ni upalo nobeno slovansko društvo na dunajski univerzi nastopiti s trakovi pri promociji katerega svojega člana. Zato je treba po novjših akademičnih postavah posebnega rektorjevega dovoljenja. Značilno je pa, da je ravno »Danica« prva prišla na to misel in pogumno storila ta korak. Doktor

Srebrnič si je poleg Daničinega traku pripel svetinjo Marijine družbe. Lahko trdimo, da se na tej univerzi še ni svetila ta svetinja na prah mladega doktorja. To je tudi naravno za doktorja Srebrniča, ker je bil najgorenejši ud akademične marijanske kongregacije. S tem smo poudarili eno njegovih najlepših lastnosti. Pogrešala ga bo »Danica« pa tudi kot z dušo in telesom ji udanega člana, in vsak Daničar kot zvestega ljubeznivega tovariša.

Volitev v trgovinsko in obrtno zbornico. Pod tem naslovom piše včeraj »Slov. Narode«: Klerikalci so se doslej na videz glede volitve v trgovinsko in obrtno zbornico držali popolnoma pasivno, na tistem pa so se skrbno pripravljali tudi za te volitve. Že ko se nam je sporočilo, kako natančno pregledujejo volilne imenike in kako na debelo fabricirajo reklamacije, smo slutili, da se pripravljajo na nasok. Očitno se seveda ne upajo na dan, pač pa računajo na malomarnost naprednih trgovcev in zlasti obrtnikov in računajo, da bi z zavratnim nasokom zamogli prodreti. Danes se nam iz raznih krajev poroča, da so klerikalni agitatorji včeraj letali od hiše do hiše in pri obrtnikih pobirali glasovnice in legitimacije. S tem so dotični glasovi že izgubljeni za napredne kandidate. V kategoriji srednjih in malih obrtnikov je okroglo 6700 volilcev in ker je mej malimi obrtniki še precej nezavednosti, klerikalni agitatorji pa so neutrudni in nasilni ter imajo obilo denarja na razpolaganje, je lahko mogoče, da zmagajo v tej kategoriji klerikalci, ako napredni obrtniki ne izpolnijo svoje narodne in stanovske dolžnosti. — Kakor se iz tega vidi, so liberalci v skrbeh!

»Lurška pastirica« je ravnokar izšla v drugi izdaji. Cena snopiču 45 kr., kdor jih vzame vsaj pet skupaj, pa po 30 kr. Naroda se pri stolnem vikarju gospodu Luki Smolnikarju v Ljubljani.

Koncert »Glasbene Matice« preložen. Ker je gospod koncertni vodja Matej Hubad v grlu obolel in mora vsled zdravniške odredbe nekaj časa varovati svoj glas, odložil se je po sklepu pevskega odbora koncert v proslavo desetletnice pevskega zbora za jesen in opustile so se tudi zborove pevske skušnje za toliko časa, da g. Hubad popolnoma ne okleva.

Značilno. Na c. kr. rudniški šoli v Idriji je zopet razpisano učno mesto, ker se je za to mesto imenovani gosp. Ivan Vrščaj odpovedal tej službi. Imenovani gospod je ostal raje na svojem dosedanjem mestu, dasi je le začasno na privatni šoli nastavljen, kakor pa, da bi bil nastopil službo na c. kr. šoli v Idriji.

Zanimiva 50letnica. Letos je 50 let, odkar so se misijonarji sv. Vincencija Pavlanskega prvokrat naselili v Avstriji. Knezoškof Anton Martin Slomšek jim je pri nas pripravil prvi dom pri sv. Jožefu nad Celjem.

Župana analfabeta imajo v neki znani občini na Vipavskem liberalci, da le »klerikalec« ne pride na županski stolec. Živela »inteligence«!

Cvetni petek je na Žalostni gori v župniji Preserje velik shod. Pobožni romarji pridejo iz zelo oddaljenih krajev na to zelo lepo in priljubljeno Božjo pot. Isti dan bode tudi v Preserju nov letni sejem za živino in blago. Kupci, kakor prodajalci se opozarjajo na to priliko.

Pokojnine katoliških duhovnikov. Iz te dni objavljenega zakona o pokojninah katoliških duhovnikov in duhovniških uradnikov posnemamo sledeče: Katol. duhovniki na občeokoristnih, od države, dežele, okraja, občine ali javnega zaklada vzdrževanih zavodih in duhovniški uradniki pri ordinariatih, konzistorijih in v semeniščih imajo pravico do pokojnine iz verskega zaklada. Pravico do pokojnine pa ima le oni duhovnik, ki je vsposobljen za cerkvene službe, čegar službeno mesto priznava naučni minister v sporazumu s škofom izrečno kot zistemizirano v smislu te postave. Pokojnina za duhovnike, ki opravljajo na takih zavodih edino ali prvo duhovniško službo, in za duhovne uradnike se odmerja po službeni dobi v smislu obrazca II. k zakonu 19. sept. 1898 drž. zak. št. 176.: drugi duhovniki imajo

pravico do pokojnine, ki pripada duhovnim pomočnikom. V posebnega ozira vrednih slučajih pa more naučni minister izjemoma dovoliti višjo pokojnino in sicer pri deficitentih prvega reda v najvišjem znesku 1600 K, pri onih drugega reda pa največ 800 K Istotako se morejo duhovniki drugega reda zenačiti z onimi prvega reda.

V Tržiču imajo te dni misijon, in sicer za Slovence v župni cerkvi, za Nemce pa v cerkvi sv. Andreja. Poslednjega vodi č. g. o. Zehengruber S. J.

Umrli je v št. Jerneju gospa Ana Kessler. Umrli je predstojnik tržaškega glavnega poštnege urada g. Leopold Konstantin v 62. letu svoje dobe.

Predzrna žalitev slovenskega naroda. Pod tem naslovom piše vrli »Slovenski Učitelj«: Nemški »pedagog« Edvard Meierl je spisal za učitelje knjigo: »Präparation zur unterrichtlichen Behandlung des Heimatlandes Steiermark«. V tej knjigi je polno psovok zoper Slovence. O njih se drzne nemški pedagog pisati: »Die Slovenen sind ein Volk von Mägen und Holzknechten. Sie sprechen noch immer eine uns (Deutschen) unverständliche Sprache. Sie essen nur Hasen- und Türkensturz...« Vkljub temu, da so Slovenci to drzno sramotenje ogorčeni zavrnil, je štajerski dež. šol. svet z odlokom dné 3. oktobra 1901 knjigo vsem učiteljem in učiteljskim knjižnicam priporočil v nakup in okrajni šolski sveti so poslali ta odlok tudi šolskim vodstvom v slovenskem delu štajerske. Tu je treba odločnega odpora!

»Deutscher Verein« v Ljubljani, katerega novoizvoljeni odbor smo včeraj priobčili, preskrbuje na leto 20 nemških šol z učnimi pripomočki. Dr. Jožef Suppan, ki je bil 40 let odbornik tega društva, je sedaj odločil odborništvo. O prihodnjih občinskih volitvah v Ljubljani se je sklenilo prepustiti odločbo shodu volilcev. Končno se je razpravljalo o pomnožitvi nemškega akademičnega narščaja.

S koščkom mesa se je zadušil v gostilni Mihe Smoleta v Šmarji pri Ljubljani v nedeljo zvečer Janez Okoren, posestnik iz Blata. Popival je celo nedeljo po Šmarji. Okrog 10 ure zvečer si je privoščil juhe in mesa. Zalagal je prehitro in prevelike kose. Osodepolni košček mu je ostal v grlu in bil je v par minutah mrtev. Njegovi »bratci« mu niso mogli rešiti življenja, četudi so mu »gajželneke« porinili v grlo. Njegova žena, ki je drugo jutro prišla po njega, ga je dobila že v mrtvašnici. Zapustil je šest nepreskrbljenih otrok.

Iz radovljanskega okraja smo priobčili notico o nekem dogodku po občnem zboru podružnice planinskega društva. Mi z dotično notico nismo hoteli »Slov. planinskemu društvu« nič očitati, vsaj vemo, da društvo ni krivo, ako se kje dobi kak sitnež; notica je bila celo v interesu »Slov. plan. društva«, da ne pridejo na vrh tisti, ki hočejo s svojim »liberalizmom« povsod razdor delati. Tembolj z zadoščenjem sprejemamo obvestilo, da se je dotična dogodka vršila med dvema nečlanoma že drugo jutro in da nič ne tangira »Slov. plan. društva«. Pri predavanju samem je vladala najlepša harmonija.

Naročnikom lurške vode naznanja podpisani, da je voda došla in da se dobi pri njem. — Luka Smolnikar, stolni vikar v Ljubljani.

Iz Gradca izginil je trgovec Pavel Leban.

Dopolnilna volitev v goriškem veleposestvu bode dne 22. t. m.

Novo vojašnico nameravajo zidati v Ptuj.

Nameravani anarhistički napad na c. kr. vojno mornarico. List »Trieste« javlja iz Pulje, da so dobile polit. oblasti zadnji čas svarila, da se namerava anarhistički napad na vojno mornarico. Iz Medolina je včeraj prišlo poročilo, da se previdno vozi k obali sumljiva jadrnica. Na jadrnici se je opazilo nenavadno veliko moštva. Ko se je neka ladja z avstrijskimi finančnimi stražniki hotela približati jadrnici, je le ta hitro izginila. V mornariškem arsenalu v Pulju so se pomnožile straže. Pri trdki Facon in Galimberti, ki vodi dela v tržaški luki, je bilo zadnje dni

ukradenega mnogo dinamita. Oblasti je prišlo kmalu nato anonimno naznanilo, da anarhisti nameravajo razstreliti v zrak vojni ladji »Arpad« in »Habsburg«. Pred »Stabilitimento tecnico« so zastražili s torpedovkami in morje razsvetili z električnimi metalci luči. Ob istrski obali so se takoj pri kazale tri vojne ladje. — Drugi tržaški listi pa pravijo, da ni bilo nič posebnega in da je oblast nezaupno verjela anonimnemu poročilu.

Nov most čez Savo. Mestna občina Brežice namerava zaradi zveze mesta Brežice z deželo Kranjsko med okrajno cesto, ki na levem Savskem bregu drži do broda, in med državno cesto na desnem Savskem bregu napraviti most čez Savo, oziroma čez Krko. Ta most je projektiran v premočrtnem podaljšanju omenjene okrajne ceste in bi imel od levega do desnega brega po vrsti nastopne objekte: 13 m dolgo dovozno klančino ali rampo (pot na izgubo), železni poplavni objekt z 12 m svetlobne širine, železen Savski most z dvema zidanimi končnima oporami in zidanim srednjim stebrom. Skupna dolžina železnega mostu z vštetim poplavnim objektom znaša 136 m. Dalje 57 m dolg lesen poplavni most s 7 kobilami, potem 158 m dolg vozni nasip in drug lesen 48 m dolg poplavni most s 6 kobilami, s katerim je sklenjen 27 m dolg vozni nasip do Krke, 73 m dolg železen most čez Krko z zidanimi končnimi oporami brez srednjega stebra, 7 m dolgo klančino do stika z državno cesto na Kranjskem. Skupna dolžina projektirane zgradbe bi znašala 519 m. Na prošnjo mestne občine Brežice se glede na zgoraj opisani projekt, ki je v mestu Brežice razgrnjen na občni vpogled, v sporazumu s c. kr. dež. vlado v Ljubljani določuje komisionalno pozvedovanje na licu mesta, na četrtek, 17. aprila. Udje komisije se snidejo ob 9. uri dopoldne na levem Savskem bregu.

Ljubljanske novice. Nova godba v Ljubljani. Včeraj zvečer se je v gostilni pri »Avstrijskem cesarju« vršil sestanek prijateljev godbe, na katerem se je razgovarjalo o nadaljnjem vzdrževanju godbe v Ljubljani. Sklenilo se je, da se v soglasju z raznimi društvi poskusi ustanoviti »Društveno godbo«, ki bi bila podpirana od članov raznih društev. »Društvena godba« bi imela dvojezična pravila. Priredila bi vsak teden koncert podpornih članov pri prosti vetopnini, mirozov vsak teden. Društvo, ki bi v polnem številu podpiralo »Društveno godbo« imelo bi pravico zahtevati koncerte kakor izlete brezplačno, pač pa bi bilo zavezano godbenike preskrbeti s hrano. Umrle podporne člane bi godba spremljala pri pogrebu. Podporni člani bi plačevali 1 krono mesečno. V pripravljalni odbor so bili izvoljeni gg.: dr. V. Gregorič, Prosenc, dr. Ravnihar, F. S. Schmidt, Tosti, Bučar, Kesler, Govekar, izmed godcev pa gg. Benisek, Breznik, Kodela. Pripravljalni odbor ima svojo sejo v četrtek. Namerava se stalno angažirati 10 godcev, ki bi bili z domačimi močmi pomnoženi. — Veliko gostilniško podjetje se otvori v Ljubljani meseca maja. Poročali smo že, da bode pivovarna Puntigam v hiši, kjer je kavarna »Evropa«, otvorila velike kleti, urejene z velikim komfortom. V kleti bodo vodili trije uhodi in bo vsaka miza imela zase razdelek. — Pod sekvestrom je, kakor se nam poroča, tukajšnja »Zadruga sodovice«. Več o tem o priliki. — Karambol turnir bode priredil znani biljardist I. Trebar danes ob pol 9. uri zvečer v kavarni pri slonu.

Z nemiri v Trstu se je včeraj zopet pečalo tržaško sodišče. Radi nastopanja proti vojaštvu in straži so bili obsojeni kovač Rudolf Macowski, čevljar Peter Feban na tri tedne in pek Anton Kavčič na en mesec strogega zaporu.

V Ameriko se je odpeljalo danes ob 4. uri popoldne z Reke 240 oseb. Potujejo mimo Ljubljane.

Tržaške novice. Včeraj je 19letna Natalija Kmet skočila iz drugega nadstropja na ulico via del Fico. Težko poškodovano so prenesli v bolnišnico. — Predstave v cirkusu »Guillaume« so jako dobro obiskane. — Delavec J. V. se je zastrupil. — Tobak sta vtihotapili včeraj dve mladi signorini. Čudno se je zdelo finančnim stražnikom, da

sta večkrat šli na parobrod in zopet nazaj. Povabili so ju na finančno postajo. Tam so jima preiskali obleko in našli pri njima grški tobak.

Auerjeva luč. Patent akcijske družbe za Auerjevo luč je z 12. jan. letos ugasnil. Vsled tega sme vsakdo prodajati mrežice za Auerjevo luč, ki so se skoro za polovico pocenile.

Prijet morilec. S Koroškega se poroča, da so morilec ustreljenega lovca Oraža že dobili. Morilec je 60letni hlapec G. Ušnik, ki je lovca ustrelil, ker ga je le ta prijel, zakaj se potika po gozdu. Ko se je lovec obrnil proč od njega, ga je Ušnik ustrelil v hrbet.

Tukajšnje delavsko pevsko društvo »Naprej«, o katerem smo svojedobno poročali, da je pristopilo k »Südmarki«, ni storilo, kot se nam sedaj sporoča, tega koraka korporativno, marveč le nekateri posamni člani nemške narodnosti.

Mestna rešilna postaja posredovala je v pretečenem mesecu 40 krat in sicer prepehala je iz mesta v bolniške zavode in nasprotno 25 bolnikov, od tujih občin prevzela je v svrhu transporta s kolodvorov v bolniške zavode ali nasprotno 14 bolnikov. Med slednjimi bilo je 5 ponesrečenih in sicer: dva delavca, ki sta si zlomila nogo, železniški prevoznik, kateremu je vlak poškodoval glavo, tovarniški delavec, ki si je pri stroju poškodoval na glavi in kmetovalec, kateremu je skala zmečkala nogo. V enem slučaju posredovala je rešilna postaja na licu mesta in sicer pri zastrupljenju z lizo. Pri tej priliki se je z izvrstnim uspehom uporabila rešilna omarica z leki zoper strupe. Brezplačne zdravniške pomoči iskalo je v rešilni postaji pri mestnih zdravnikih 51 bolnikov, katerim se je skupno ordiniralo 116 krat.

Novo slovensko društvo v Ameriki. V Federal se je ustanovilo slovensko bralno društvo pod imenom »The Federal Slovenian Club«.

Samomor Slovenca v Ameriki. V Frontenac se je ustrelil 48letni Jožef Miakar. Samomor je izvršil zjutraj ob 8. uri, sedeč v postelji. Zadel se je v glavo, a je vendar še tri in pol ure živel. Samomorilec je doma iz Škocijana, fare Šmarjete.

Najnovejše od raznih strani. Bojkot nemškimi trgovinam. Zvezi za zaščito poljske industrije in trgovine in za bojkot nemške pristopilo je v par dneh 400 poljskih trgovin iz poljske Pruske, Ruske in Galicije. — Tridesetletnico svojega obstanika bode 7. in 8. septembra praznovalo ognjeglasno društvo v Karlovcu. — Škofu Flappu je podeljena čast papeževga prestolnega asistenta in rimskega grofa. — Novo šolsko postavo dobi Rusija. Po tej postavi bodo morali tudi neruski otroci se učiti na podlagi ruskega učnega jezika. Samo v prvem šolskem letu bode deloma pripuščena materinščina. — »Die Zeit« bode, kakor se čuje, pričela na Dunaju izhajati kot dnevnik. — Veleizdaja v Rusiji. V veleizdajo ruskega višjega častnika Grima je vpletenih 60 odličnih oseb, katere so že prijeli. Grima je izdala radi ljubosumnosti njegova žena. — Jan. Kubelik pride iz Amerike v Prago 3. aprila. Dne 10. maja nastopi v Londonu. V Ameriki je igral v 72 koncertih. — Spomin na bivanje nemškega princa Henrika v Ameriki ima gotovo restavratore Rih. Fritz v New Yorku. Prevzel je banket pri spuščanju ladje nemškega cesarja v morje. Izposodil si je srebrne jedilne oprave za 2000 oseb. Po banketu so gostje srebrne žlice, krožnike itd. vzeli za spomin na princa Henrika seboj. To je Fritz tako ruiniralo, da je naznačil konkurs. — Doktorjem zdravilstva je bila na češki univerzi v Pragi promovirana gđ. Ana Komzak. — Tatvinajuvelov. Dva Angleža, ki sta se na progi Ostende - Dunaj peljala na Dunaj, sta bila okradena juvelov v vrednosti dva in pol milijona frankov. — Samomor ravnatelja hranilnice. V Budimpešti se je ustrelil ravnatelj hranilnice v Stari Prsti, ker je blagajnik Adler pobegnil in vzel seboj 60.000 kron. — Stavka poljskih delavcev se na Laškem splošno širi. — Ruski general v preiskavi. V zadevi izdajstva ruskega polkovnika Grima je na povelje ruskega carja v preiskavi tudi general Puričewski. — Stotljudij utonilo. »New York Herald« poroča iz Lime, da je pri otvoritvi mostu čez Maranon se most nakrat podrl. Nad sto ljudi je utonilo. — Vitez a Ofenheima je včeraj cesar sprejel v avdijenci. Ofenheim je prišel pred cesarja v opravi dragonskega nadporočnika.

Osenheim je prosil cesarja pomiloščenja v zadevi svojega dvoboja. — Uničeni arzenali. Arzenal mornarice v Valparaiso je ogenj uničil. — Stavka v Lvovu 200 delavcev in delavk pri konfekciji za dame. Delavstvo zahteva zvišanje plače in krajši delavni čas. — Shod učiteljev gluho-nemih bode 1. aprila na Dunaju. — V Gorenji Italiji bodo na raznih železnicah uvedli namestu para elektriko. — La dija s petrolejem gori v sušnem prekopu. Promet je za tri dni zaprt. — Srbski konzulat v Trstu se opusti.

Musica sacra. V sredo 19. marca (sv. Jožefa dan) pontifikalna maša v stolni cerkvi ob 10. uri. Instrumentalno mašo v F zložil Moric Brosig, graduale in traktus „Domine, praevenisti cum“ Anton Foerster, ofertorij „Veritas mea“ Otto Kornmüller. — V mestni cerkvi svetega Jakoba velika maša ob 9. uri: 4. maša v F moll z l. M. Brosig, graduale in traktus „Domine praevenisti“ z l. Ant. Foerster, ofertorij „Veritas mea“ z l. M. Brosig.

Grožen soprog. Jožef Salamon v Dominion City v Ameriki je potolkel z betom svojo ženo in jo na mestu ubil. Še poprej jo je nagovarjal, naj se žena sama usmrti, a ona tega ni hotela. Poživiljenega moža so že zaprli.

Leno umoril. Dne 29. febr. so našli soprogo lesotrtca James E. Keagan v Louisville v Ameriki s prerezanim vratom na postelji, vendar je še živel. Navzočim je dejala, da jo je mož poskušal umoriti. Ko so moža prijeli, je odločno tajil in je rekel, da so bili tatovi v stanovanju, ki so jo hoteli umoriti. Pri preiskavi pa so našli v njegovem žepu krvav nož.

Nadebudna mladina. Dečki v nekem michinganskem mestu so se igrali ob železnični progi, a se med igro skregali in stekli. Skoro vsi so se navallili na svojega devetletnega tovariša, ga zmagali in ga privezali na železnični tir. Brzovlak bi ga bil gotovo povozil, da ni prišel pravočasno mimo neki farmar, ki je dečka rešil gotove smrti.

Otrok z dvema glavama. V Kanakkee Illinois v Ameriki je bil rojen otrok z dvema glavama. Druga glava mu je nekako za tretjino manjša in je zraščena zadaj za normalno glavo. Dasi ima ista lepo obliko, vendar niso obrazne poteze na nji do cela razvite. Poklicani zdravnik je mnenja, da je mogoče izrastek še odstraniti, dasi morajo preteči preje trije meseci, predno more pričeti z operacijo, ki se pa tedaj ali kdaj pozneje morda ne bo povoljno iztekla. Otrok je sicer popolnoma zdrav.

Čudno snidenje. Pred 27 leti so ukradli ciganje farmarju njegovo štiriletno hčerko Nino Bruce v Mount Gil v Ameriki in jo odvedli s seboj po svetu. Kmalu potem je njena mati od prevelike žalosti umrla, oče pa je živel mirno sam za se in razpisal večje nagrade, da bi dobil zopet edino hčerko nazaj. Vse prizadevanje je bilo zaman. Nedavno temu pa je nehal stari farmar žalovati in je sklenil se oženiti. V ta namen je dal v liste oglas, da bi rad začel s tridesetletnim dekletom korespondirati. Oglasila se je neka „Amy Frantz“ in ko ji je farmar poslal denarja, ga je prišla obiskat. Med pogovorom o rodbinskih odnosih ni vedela deklica nič gotovega povedati in je le vedela povedati, da so jo ciganje ukradli, ko je bila še čisto majhna. Kot spomin na svoje stariše je imela majhen medaljonček, katerega je nosila kot otrok okrog vratu. Ta medaljonček je farmar spoznal in padla sta si okrog vratu oče in hči. Sedaj je ostala hči pri očetu in farmar je izgubil popolnoma vse veselje do ženitve.

Kotiček za liberalce. Lažniva usta. Joža: Ali bodo kaj kmalu izšle tiste bukvice od lažnivih ust? — Pepe: Jih že drukamo. To bo špas! Veš, Tavčar je spisal svojega „Izgubljenega Boga“ — in se je izpisal. Askerc je pel o Buddhi — in se je izpel. Dr. Strecker je reformiral cerkveno premoženje — in je defeciral. Zdaj je ravno prav, da se je tisti Tirolec spomnil in je začel zabavljati. Sicer ne vemo ljudem nič več povedati. — Joža: Pa vendar, jaz mislim, da bi bilo bolje, če bi tistega Tirolca Wahrunda pri miru pustili. — Pepe: Kaj? Saj je profesor cerkvenega prava. — Joža: Kaj pomaga! Duhovnik pa le ni. Mi vendar stikar. — povsod, da bi dobili kakšnega duhovnika na svojo stran. Pa dobimo kvečjemu kakega takega, ki ne mašuje in brado nosi. Kako vruga homo s takimi pappeži in škofa reformirati? — Pepe: Pa glej, kaj Wahrund vse ve: On pravi rimskemu papežu samo »rimski škof«, ga imenuje »despot«, »punitarja«, »krvnika«. Wahrund brani še celo cesarja proti papežu. Zdaj je cesar samo »papežev uradnik« in hlapec, mi z Wahrundom pa ga homo osvobodili, da bo zopet prost. — Joža: Pojdi, pojdi, Pepe, ne bodi pijan na vse zgodaj! Ti boš cesarja rešil? — Pepe: Pa on pravi tudi katoliški cerkvi, da je »fanatična in nestrpna in okamenela in nepremična ter da vse vlada«. — Joža: Oslarjaja! Ali ne vidiš nasprotstva? Če je okamenela, kako pa more vse vladati? Če je nepremična,

kako se pa more po vsem svetu razširati? Če je tako neumnica, kako pa moreš potem reči, da je »degradirala posvetno cesarstvo, cesarja pa da je katolicizem degradiral za papeževga hlapca?« Lej ga, profesor, ki kvasi taka protislovja, bi pač zaslužil, da ga posade še enkrat na šolsko klopo. Kaj bo tak druge učil! — Pepe: Oh, kaj mi je na misel prišlo! — Joža: No! — Pepe: Kaj pa, če ta Tirolec še ne bi bil 40 let star! — Liberalci so danes nabili po ljubljanskih vogalih liberalne kandidate za trgovsko in obrtno zbornico. Posebno imenitno so liberalci pogruntali kandidate za obrtno sekcijo. Za težnje malega obrta pred vsako volitvijo vneti liberalci so v obrtni sekciji nastavili kar šest velikih industrijcev. To naj bi bili zastopniki obrtnih teženj? Liberalne kandidate priporoča dr. Karol Bleiweis, o katerem ne vemo natančno, v kateri obrtni sekciji ima volilno pravico. To listo je „Narod“ še posebno priporočil s tem, da je obrtnike imenoval nezaved. Bleiweisov oklice bo nemara prepodil — „duševno temo“ ali kali?

Društva.

(Rudeči križ) vabi k rednemu obč. zboru, kateri bo dne 22. marca ob 6. uri zvečer v knjižnici c. kr. deželne vlade, (II. nadstropje) Bleiweisova cesta. Dnevni red: 1. Naznanila prvosedstva. 2. Gospodarstveno poročilo in račun za l. 1901. 3. Predlog za združenje z gospejnim pomočnim društvom rdečega križa za Kranjsko.

Društveno vodstvo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Veleizdajska demonstracija v državni zbornici za prusko kraljevo rodbino.

Dunaj, 18. marca. V današnji seji drž. zbora je došlo do velikanskih škandalov. Vsenemci so odkrito pokazali svoje veleizdajiske namene. Priredili so v avstrijski državni zbornici demonstracijo za Hohenzollerje. V debati o proračunskem provizoriju je govoril Schönerer, ki je dejal, da Nemci ne bodo zaupali nobeni vladi, dokler ne bo pripoznan v Avstriji nemški jezik kot državni jezik, in je zaklical koncem svojega govora „Hoch und Heil den Hohenzollern!“ Za trenotek je bila vsa zbornica osupnjena. Vsi vsenemški poslanci so pričeli Schönererju burno ploskati in upiti: „Hoch die Hohenzollern, Heil die Hohenzollern!“ Na desni je ta nastop vsenemških poslancev povzročil skrajno ogorčenje. „Pfui!“ klici so gromeli na Vsenemce. Čehi so ironično klicali: „Heil!“ Češki radikalec Choc je pričel peti „Heil dir im Siegeskranz!“ Vsenemec Stein predsed.: „Mi čakamo graje!“ Predsednik je najstrožje obsodil Schönererjev nastop in mu izrekel grajo. Stein: „Hoch die Hohenzollern!“ V zbornici je nastal strahovit ropot. Čehi so upili na Vsenemce „Lausbuben!“

Ko je končal svoj govor socijalni demokrat Rieger, pričel je govoriti dr. Kramar, ki je polemiziral s Schönererjem in dejal, da je današnji dan pokazal, za koga bi bil nemški državni jezik za Avstrijo, namreč za Hohenzollerje. Čehi in desnica je Kramarju burno aplaudirala. Vsenemci so Čeha psovali. Stein je vpil na češkega poslanca Reichstädterja: „Molčite, vi črni piskrovezi!“ Vsenemci kričé na Dyka, ki se jim roga v obraz in jim kliče: „Kopa fantalinov!“ Vsenemci vpijejo, da ga bodo klofotali. Dyk Vsenemcem: „Z vami ne govorim. Ali hočete dobiti od mene klofute?“ Kramar konča svoj govor s klicem: „Živela država, ki je vsem narodom pravična!“ Desnica aplaudira. Vsenemci kričé: „Heil die Hohenzollern!“

Poročevalec Kathrein protestira v svojem govoru proti veleizdajiskemu nastopu Vsenemcev in pravi, da bodo ta nastop obsodili vsi prebivalci Avstrije brez razlike narodnosti. in narodi avstrijski bodo ostali zvesti avstrijskemu cesarju. Vsenemci vpijejo: Mi ostane mo zvesti Hohenzollerjem! Kathrein zaključí svoj govor: „V imenu vseh Avstrijcev kličem: Bog živi cesarja Franca Jožefa I.“ De-

snica se z navdušenimi klici pridruži Kathreinu. Vsenemci na vso moč zopet upijejo: „Živeli Hohenzollerji!“

Na ministerskega predsednika Körberja so naredili ti prizori najmučnejši vtis. Gledal je te prizore bled kakor smrt in se je tresel od razburjenja. Koncem seje je vlada doživela poraz. Odklonjena je bila nujnost, da se prestopi takoj v tretje branje proračunskega provizorija s 109 proti 69 glasovom. Čehi so se Körberju posmehovali in mu klicali: „Danes ste si poiskali zaupnico!“ (Enako poročilo smo prejeli tudi od korespondenčnega urada. Op. ured.)

Dunaj, 18. marca. Včeraj so soc. dem. praznovali marčno slavnost. Na nekem vencu je bil napis: „Trst žaluje, a pozabil ni ničesar!“ Iz Budimpešte se poroča, da so manifestanti zasramovali policijo. Policija na konjih je manifestante razguala.

London, 18. marca. „Reynolds News Papers“ potrja, da je lord Wolseley odpotoval v Južno Afriko na direktno povelje kraljevo, ki mu je dal seboj sporočilo burjskim vodjem.

London, 18. marca. Koncem tekočega meseca bode odposlanih v Južno Afriko še 10.000 mož.

Umrli so:

14. marca. Marija Pavšek, krčmarja hči, 13 let, Dolenjska cesta 6, škrlatica.
15. marca. Ivan Adam, gostač, 85 let, Radeckega cesta 11, ostarelost.
17. marca. Luka Ravnhrib, tesar, 64 let, Tesarske ulice 3, bronhitis chron.
V bolnišnici:
14. marca. Štefan Faricz, tlakar, 30 let, srčna hiba.

Dunajska borza

dne 17. marca.

Skupni državni dolg v notah	101-60
Skupni državni dolg v srebru	101-35
Avstrijska zlata renta 4%	120-85
Avstrijska krona renta 4%	99-30
Ogerska zlata renta 4%	119-90
Ogerska krona renta 4%	97-55
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gid.	1628-—
Kreditne delnice, 160 gid.	692-25
London vista	240-07 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-32 1/2
20 mark	23-46
20 frankov (napoleonador)	19-11
Italijanski bankovci	93-50
C. kr. cekini	11-33

Zitne cene

dne 17. marca 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K 9-23 do 9-24
„ „ maj	9-23 „ 9-24
„ „ jesen	— „ —
Rž za pomlad	7-60 „ 7-61
„ „ maj	7-57 „ 7-68
Koruzza za maj-junij	5-49 „ 5-40
Oves za pomlad	7-73 „ 7-74
„ „ oktober	7-72 „ 7-73

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 9-13 do 9-14
„ „ maj	9-14 „ 9-15
„ „ oktober	8-18 „ 8-19
Rž za april	7-43 „ 7-44
„ „ oktober	6-80 „ 6-81
Oves za april	7-54 „ 7-55
„ „ oktober	6-14 „ 6-15
Koruzza za maj	5-11 „ 5-12
„ „ julij	5-34 „ 5-35

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 9-35 do 10-95
„ „ južne žel.	9-50 „ 10-90
Rž	7-60 „ 7-80
Ječmen	7-20 „ 8-60
„ „ ob Tisi	6-75 „ 7-75
Koruzza ogerska, stara	5-65 „ 5-80
„ „ nova	5-45 „ 5-50
Činkvant	— „ —
„ „ stara	6-30 „ 6-60
„ „ nova	7-35 „ 8-10
Fizol	7-75 „ 10-75

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306 m, srednji zračni tlak 756,0 mm.

3 d.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrarj	Noba	Padavina
17.	9. zveč.	757-4	5-3	brezvetr.	jasno	—
18.	7. zjutr.	750-0	-0-9	sl. svzh.	sk. oblak.	3-4
18.	2. popol.	737-9	11-5	sr. svzh.	jasno	—

Srednja včerajšnja temperatura 4-6 normale: 3-8

Na prodaj sta

2 križeva pota

oba po 95 cm. visoka, po gld. 65— jeden pri 189 12—10

FR. TOMAN-u,

podobarju in pozljarju v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 1.

Društvo pogrebne bratovščine sv. Jožefa

bode imelo

19. sušca t. j. na sv. Jožefa popoldan ob 4. uri v šolski sobi tukajšnjega frančiškanskega samostana svoj letni

občni zbor,

h kateremu so moški udje povabljeni.

327 2-2

Odbor.

VABILO

na

III. redni občni zbor

„Zveznega kmetijskega društva v Poljanah,

reg. zadruga z omejeno zavezo“,

kateri se bode vršil

v nedeljo dne 13. aprila 1902

ob 10. uri dopoldne

v društvenih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Pregledovanje in odobrenje računov.
3. Prememba pravil.
4. Volitev.
5. Razni nasveti in slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

311 1-1

Odbor.

Išče se v najem

349 2-1

ključavničarska delavnica.

Sprejmeta se tudi za ključavničarski obrt

dva učenca.

Naslov pové upravništvo »Slovenca“

Služba organista in cerkvenika

se oddá o sv. Juriju v Blagovici.

Dohodki v žitu in denarju znašajo okrog 600 kron. Stanovanje je prosto.

Župni urad Blagovica, p. Lukovica,

dne 16. marca 1902.

344 3-1

Vsako število desk in tramov

kupuje po ugodni ceni in proti takojšnjemu plačilu.

124 20-17

Anton Deghenghi

Iesni trgovec na Knezovem posestvu zraven „Figovca“

Dunajska cesta, Ljubljana.

Raba tega v zamašek vžganega znamenja in ru-deče vrelske etikete se priporoča kot varstvo proti pogostim ponaredbam

Giesshüblske kisle vode.

17 11

Izvirak: **Giesshübl Sauerbrunn**, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih.

Prospekti zastoj in franko

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah s jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u v Ljubljani.

Spretni zastopniki se sprejmó!

Najboljša uporaba mleka!
Kar največ in najfinjšega **surovega masla!**
Le mogoče, če se mleku odvzame smetana po

Alfa-Separator-ju.

500 prvih priznanj; 125 52-8
v Parizu 1900 „Grand Prix“.
1/4 milijona tacihi strojev v rabi!
Se lahko prenaša na planino.
Vsi drugi stroji za mlekarstvo
Popolne oprave za dobivanje sirotke za roko in parno moč.
Načrti, proračuni.
Akcijska družba Alfa-Separator,
Dunaj, XVI., Ganglbauergasse 29.
Ceniki, podučne brožure brezplačno.
Zaloga za južne dežele v Gradcu, Annenstr. 26.

Gobe, venecijanske in španske. Najcene se ima v zalogi tvrdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciskanske ulice.
Vnanja naročila proti povzetju. 22 11-7

Mlin v najem

Želi dobiti dobro izučeni mlinar.
Ponudbe na: **B. M.**, poste restante Zagorje ob Savi. 318 3-3

Št. 10.484 in 10.450.

350 1-1

Razglas.

V četrtek dné 20. marca letos dopoldne ob 10. uri vršila se bode v tovarnem skladišču tukajšnje postaje južne železnice

prostovoljna javna dražba 10 vagonov koruze proti gotovi plači.

Koruzo prodala se bode za vsako ceno.
Dražbeni pogoji naznanili se bodo kupcem pred pričetkom dražbe.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dné 17. marca 1902.

Št. 2912.

318 1-1

Razpis.

Podpisani deželni odbor razpisuje

službo okrožnega zdravnika

v Črnomlju z letno plačo 1600 K in z doklado 400 K iz okrožne blagajnice.

Prosilci za to službo pošljejo naj svoje prošnje podpisane deželnemu odboru

do 15. aprila t. l.

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Oziral se bode le na take prosilce, kateri so najmanj dve leti že službovali v kaki bolnici.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dné 16. marca 1902.

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša),

se priporoča prečistiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah, pluvijale, obhajilne burze, štrole in vse za službo božjo potrebne stvari, priproste in najfinije, kakor se glasi naročilo, v svilenem in zlatem vezenju. — Izdeluje tudi bandera in baldahine ter izvršuje vsakovrstno **cerkveno perilo** iz pristnega platna. Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. Prenovljenje starih paramentov tudi rado-voljno prevzame.

704 22

Adresna knjiga za Avstrijsko-Ogersko

za l. 1897 do 1900

obsega v dveh debelih zvezkih nad jeden milijon naslovov tovarnarjev, trgovcev, obrtnikov vseh vrst, advokatov, notarjev, veleposesnikov, ekonomov itd. itd.

Izvirna cena 30 K; proti povzetju jo pošilja le za 3 goldinarje 801 6-4

knjigotržnica Janeza Peterlin v Trstu.

Voznjekarte in tovorni listi

AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje:

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiednergürtel 20,

ali pa 346 1

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

Velikanska pesa

Kraški zgodnji grah in pritlikovec kakor tudi zanesljivo kaljiva vsakovrstna semena pri

Petru Lassnik-u v Ljubljani

Marijin trg šte. 1. 276 11-4

Predtiskarija.

Franja Meršol

v Ljubljani, Mestni trg št. 18

priporoča svojo bogato zalogo

pričetih in izvršenih ženskih ročnih izdelkov, vsakovrstnih, jako ličnih vezenin, krojaških potrebščin ter raznega drobnega blaga — vse po zelo zmernih cenah. Monogrami in risarije se v poljubnih barvah in slogih uvezujejo na vsakršno blago. 18 12

Zunanja naročila se izvršujejo točno in ceno.

Predtiskarija.

Naznanilo.

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu, da se je preselil

v Gorje pri Bledu

ter se priporoča slavnostnemu za

zidarska in stavbinska dela.

Cene so primerne. — Za solidno delo se jamči.

Franc Turel

zidarski mojster iz Renč na Goriškem.

Letovišče „Laverca“.

Ujudno naznanjam, da sem prevzela od gosp. Karol Lenče-ta, posestnika in vinskega trgovca, njegovo

gostilno na Laverci.

Potrudila se bodem častitim gostom postreči z dobro pijačo, kakor tudi z dobrimi in cenanimi jedili.

Klavir je na razpolago.

Omnibus gosp. Lenče-ta bode ob Veliki noči in nadalje vsako nedeljo in praznik vozil ob 1/3. uri iz Ljubljane od postajališča električne železnice »Vojaško strelišče na Laverco. Nazaj pa po potrebi, kadar bo za poln voz pasažirjev.

Za mnogobrojni obisk se toplo priporočam

velespoštovanjem

Marija Gertscher
gostilničarka.

292 8-5

Spomladanske novosti

konfekciji

za

300 6-3

dame, gospode in otroke

priporočata v velikanskej izberi

Gričar & Mejač

Ljubljana, Brežernove ulice št. 9.

Nizke cene, točna in solidna postrežba.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — **Promese** za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I., Wolfzeile 10 in 13, Dunaj. I., Strubelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 24